

Základný systém biologickej ochrany obyvateľov Slovenskej republiky

I. Úloha systému

Hlavnou úlohou základného systému biologickej ochrany obyvateľov Slovenskej republiky je v širokom komplexe protibiologických, protiepidemických, protiepzootických, organizačných, technických, finančných a iných opatrení minimalizovať dôsledky napadnutia biologickými prostriedkami na obyvateľov v prípade ich teroristického použitia v mieri, alebo v prípade vojnového konfliktu.

Spôsoby možného uvoľnenia biologických prostriedkov

- a) Mimoriadna udalosť pri preprave biologických látok
- b) Mimoriadne udalosti na pracoviskách s biologickými látkami
- c) Bioterorizmus
- d) Použitie biologických prostriedkov vo vojnovom konflikte

II. Definície

1. Systém biologickej ochrany tvoria organizačné, technické, protiepidemické, protiepzootické, hygienické a iné súvisiace opatrenia, opatrenia na zabezpečenie varovania obyvateľstva a vyrozumienia určených osôb, nepretržitého pozorovania a monitorovania, individuálnej a kolektívnej ochrany na obmedzenie a odstránenie následkov napadnutia biologickými prostriedkami teroristickým spôsobom v dobe mieru alebo v prípade vojnového konfliktu.

2. Napadnutie biologickými prostriedkami je ich použitie v prípade vojnového konfliktu s cieľom spôsobiť straty na obyvateľstve, zvieratách a poľných kultúrach, narušiť bežný chod života a ekonomiky, zničiť protivníka, znížiť jeho bojaskopnosť alebo spomaliť činnosť jeho síl vytvorením rozsiahlych kontaminovaných priestorov.

3. Bežný výskyt ochorení je prejavenie sa účinkov pôvodcov ochorení u obyvateľstva, zvierat a poľných kultúr vo frekvencii neprekračujúcej dlhodobý priemer vyskytujúcich sa epidemických ochorení.

4. Teroristické použitie biologických prostriedkov (bioterrorizmus) je ich zneužitie organizovanými protispoločenskými skupinami alebo jednotlivcami zvlášť zavrhnúťhodným spôsobom proti štátnym orgánom, verejno-právnym inštitúciám a objektom s hromadným pobytom obyvateľstva s cieľom narušiť bežný chod života a ekonomiky, spôsobiť závažné straty na životoch a zdraví obyvateľstva, zvierat a na poľných kultúrach s prvkami psychologického zastrasovania skupín obyvateľstva a vytvárania paniky v dobe mieru, ktorá môže vzniknúť v značnom rozsahu z nekritickéj obavy zo šírenia hromadných epidemických ochorení.

III. Prevencia

1. Zabezpečenie zdravotnej osvedy v ochrane proti zámernému vyvolaniu nákaz

Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva

SR

Ministerstvo

školsťva SR

Ministerstvo

obrany SR

Ministerstvo

vnútra SR

Ministerstvo

dopravy, pošť a telekomunikácií SR

Termín : do 15.11.2001 a trvale

2. Zabezpečiť napojenie všetkých objektov, označených ako možné ciele bioterorizmu, v čo najkratšom čase na monitorovací a výstražný systém

Zodpovedný : Ministerstvo vnútra SR

Termín : do 30.6. 2002

3. Zabezpečiť ochranu ventilačných zariadení pre priestory rozsiahlych objektov s vysokou koncentráciou osôb, využiteľných pri masovom rozšírení nákazy

Zodpovední : Ministerstvo vnútra SR

- hospodárstva SR Ministerstvo
Termín : trvale
4. Zabezpečiť varovanie obyvateľstva pred otváraním podozrivých poštových zásielok, ktoré nemajú
 spätočnú adresu Zodpovední : Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR
Ministerstvo
 vnútra SR Ministerstvo
 zdravotníctva SR Ministerstvo
 obrany SR Termín : do
 30.11.2001
5. Informovanie obyvateľstva o problematike biologických prostriedkov, ohrození a ochrane proti nim v
 rámci prípravy obyvateľstva na sebaobranu a vzájomnú pomoc Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva
 SR Ministerstvo
 obrany SR Ministerstvo
 vnútra SR Ministerstvo
 školstva SR Termín : trvale
6. Legislatívne opatrenia
- a) Doplnenie relevantných právnych noriem o problematiku bioterorizmu, biologického napadnutia a
 opatrení proti nemu. Zodpovedný : Ministerstvo vnútra SR
Termín : do 6 mesiacov po prijatí
 uznesenia
- b) Preveriť legislatívu v oblasti trestnej zodpovednosti za opustenie priestoru ohrozenia a rozširovania
 nákazy Zodpovedný : Ministerstvo
 spravodlivosti SR Termín : do 6 mesiacov po prijatí
 uznesenia
7. Vytvorenie podmienok špecifickej a nešpecifickej ochrany osôb vo vysokom riziku infekcie
Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva
 SR Ministerstvo
 obrany SR Ministerstvo
 vnútra SR Ministerstvo
 dopravy, pôšt a
 telekomunikácií SR Termín : do 30.6.2002
8. Zabezpečenie špeciálnych prostriedkov individuálnej ochrany pre osoby vo vysokom riziku infekcie
Zodpovední : Ministerstvo vnútra SR
Ministerstvo
 obrany SR Ministerstvo
 dopravy, pôšt

a

telekomunikácií SR

Termín : do 30.6.2002

9. Zabezpečenie dostatočného množstva liečiv, najmä očkovacích látok, antidot, antibiotík, chemoterapeutík, diagnostík, laboratórnych chemikálií, dezinfekčných, dezinfekčných a deratizačných prostriedkov a ostatného potrebného materiálu

Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva

SR

Ministerstvo

obrany SR

Ministerstvo

vnútra SR

Ministerstvo

hospodárstva SR

Ministerstvo

pôdohospodárstva SR

Termín : I. etapa – do 31.12.2001

II. etapa – do 31.12.2002

10. Zabezpečovanie ochrany vybraných vodných zdrojov podzemnej a povrchovej vody a vodárenských zariadení, objektov potravinárskeho priemyslu a veľkoskladov potravín, zabezpečovanie monitorovania kvality vody pre pitné účely, vrátane prístrojovej techniky a chemikálií

Zodpovední : Ministerstvo

pôdohospodárstva SR

Ministerstvo

hospodárstva SR

Ministerstvo

vnútra SR

Ministerstvo

obrany SR

Termín : I. etapa – do 31.12.2001

II. etapa – do 31.12.2002

IV. Detekcia výskytu a monitorovanie biologickej situácie – monitorovací a výstražný systém

1. Biologický monitorovací systém

a) Dovybavenie stacionárnych a mobilných laboratórií príslušnou prístrojovou technikou

Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva

SR

Ministerstvo

obrany SR

Ministerstvo

vnútra SR

Termín: do 31.12.2001

b) Zriadenie špeciálneho mikrobiologického laboratória pre diagnostiku vysokovirulentných nákaz

Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva

SR

v spolupráci s

Ministerstvom obrany SR

Termín : do 31.12.2002

2. Získavanie a vzájomná výmena spravodajských informácií o bioterizme a ich vyhodnocovanie

Zodpovední : Ministerstvo obrany SR

Ministerstvo

vnútra SR

Slovenská

informačná služba

Ministerstvo

zahraničných vecí SR

Termín : trvale

3. Varovanie a informovanie obyvateľstva a vyznenie určených osôb o hrozbe alebo prípadnom vzniku biologického ohrozenia

SR	Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva
pôdohospodárstva SR	Ministerstvo
vnútra SR	Ministerstvo
obrany SR	Ministerstvo
	Termín : ihneď po vzniku
V.	Zdravotnícke a protiepidemické opatrenia
1.	Zaistenie priestoru výskytu biologického ohrozenia a ohraničenie ohniska nákazy
a)	Vymedzenie ohniska nákazy a ohrozeného priestoru
zdravotníctva SR	Zodpovední : Ministerstvo
pôdohospodárstva SR	Ministerstvo
	Termín : ihneď po vzniku
b)	Uzatvorenie hraníc ohrozeného priestoru
obrany SR	Zodpovední : Ministerstvo vnútra SR
	Ministerstvo
	Termín : ihneď po vzniku
2.	Zabezpečenie odberu, označovania, konzervácie, transportu a doručovania vzoriek materiálu na rýchlu detekciu a diagnostiku
SR	Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva
obrany SR	Ministerstvo
vnútra SR	Ministerstvo
	Termín : ihneď po vzniku
3.	Zabezpečenie hygienickej očisty, dezinfekcie, dezinsekcie a deratizácie
obrany SR	Zodpovední : Ministerstvo vnútra SR
zdravotníctva SR	Ministerstvo
hospodárstva SR	Ministerstvo
	Termín : ihneď po vzniku
4.	Odsun chorých a osôb podozrivých z nákazy do zdravotníckych zariadení najmä prostredníctvom Záchrannej zdravotnej služby a Výjazdného oddielu vojenskej nemocnice
SR	Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva
obrany SR	Ministerstvo
vnútra SR	Ministerstvo
dopravy, pôšt	Ministerstvo
telekomunikácií SR	a
	Termín : ihneď po vzniku
5.	Zabezpečenie zdravotného dozoru, karantény a izolácie osôb podozrivých z nákazy v príslušných zdravotníckych zariadeniach a nasadením mobilnej infekčnej nemocnice MO SR
SR	Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva

- obrany SR Ministerstvo
 vnútra SR Ministerstvo
 dopravy, pôšt Ministerstvo
 telekomunikácií SR a
- Termín : ihneď po vzniku
6. Zabezpečenie protiepidemických opatrení v postihnutých oblastiach
 pôdohospodárstva SR Zodpovední : Ministerstvo
 obrany SR Ministerstvo
 vnútra SR Ministerstvo
- Termín : ihneď po vzniku
7. Zabezpečenie pochovávaní osôb, likvidácie uhynutých zvierat a biologického materiálu
 obrany SR Zodpovední : Ministerstvo vnútra SR
 pôdohospodárstva SR Ministerstvo
 zdravotníctva SR Ministerstvo
- Termín : ihneď po vzniku
8. Odborná príprava lekárov prvého kontaktu
 SR Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva
 obrany SR Ministerstvo
 vnútra SR Ministerstvo
 pôdohospodárstva SR Ministerstvo
- Termín : I. etapa – do 31.12.2001
 II. etapa – trvale
9. Odborná príprava zodpovedných zamestnancov na úrovni ústredných orgánov štátnej správy, štátnej správy a miestnej samosprávy
 Zodpovední : všetky rezorty
 Termín : trvale
10. Doplnenie krízových plánov, plánov ochrany obyvateľstva, havarijných plánov a traumatologických plánov
 SR Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva
 obrany SR Ministerstvo
 vnútra SR Ministerstvo
 hospodárstva SR Ministerstvo
 pôdohospodárstva SR Ministerstvo
- Termín : do 30.11.2001

11. Príprava novinárskej verejnosti v problematike biologickej ochrany a poskytovaní informácií v krízových situáciách

SR

Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva

obrany SR

Ministerstvo

vnútra SR

Ministerstvo

Termín : do 30.11.2001 a trvale

12. Poskytovanie informácií médiám v prípade krízových situácií

SR

Zodpovední : Ministerstvo zdravotníctva

obrany SR

Ministerstvo

vnútra SR

Ministerstvo

pôdohospodárstva SR

Ministerstvo

Termín : ihneď po vzniku

VI. Poriadkové zabezpečenie

1. Zabezpečenie zvýšených bezpečnostných opatrení na ohrozenom území a jeho okolí

Zodpovední : Ministerstvo vnútra SR

obrany SR

Ministerstvo

Termín : ihneď po vzniku

2. Zabezpečenie osobitných bezpečnostných opatrení na hraniciach a režimu na hraničných priechodoch

Zodpovední : Ministerstvo vnútra SR

obrany SR

Ministerstvo

financií SR

Ministerstvo

Termín : ihneď po vzniku

VII. Finančné zabezpečenie

Zdroje na financovanie základného systému biologickej ochrany obyvateľov Slovenskej republiky musia zabezpečovať rezorty zo svojich rozpočtových kapitol. Vzhľadom na to, že väčšina úloh vyplývajúcich pre budovanie tohto systému vznikla až v poslednom období, rezorty na tieto účely neplánovali finančné prostriedky.

Na včasné plnenie úloh tohto systému si ešte v roku 2001 zabezpečia Ministerstvo obrany SR a Ministerstvo zdravotníctva SR finančné prostriedky, na nákup základnej prístrojovej techniky na rýchlu detekciu biologických látok, z vlastných zdrojov.

Na ďalší rozvoj systému je potrebné aby rezorty prioritne zamerali svoju pozornosť na plnenie úloh spojených s biologickou ochranou, ktorá im vyplýva z kompetencií.

Z uvedeného vyplýva, že je potrebné v ďalších rokoch postupne plánovať účelovo viazané finančné prostriedky tak, aby bol zabezpečený rozvoj najmä v oblasti špeciálnych prostriedkov individuálnej ochrany zásahových jednotiek, ochranu vodných zdrojov, veľkoskladov potravín a pod.

VIII. Záver

Základný systém biologickej ochrany obyvateľov Slovenskej republiky sa bude budovať v priebehu niekoľkých rokov, podľa množstva finančných prostriedkov získaných prehodnotením priorit rezortov alebo navýšením ich rozpočtu. Je nutné, aby rezorty zodpovedné za plnenie jednotlivých úloh dôsledne rozpracovali a zabezpečovali

napĺňanie obsahových požiadaviek obsahnutch v tomto materiáli. Z uvedeného vyplýva nutnosť znovu vytvoriť štruktúry, ktoré by systémovo riešili problematiku ochrany obyvateľstva v celom komplexe radiačnej , chemickej a biologickej ochrany.